

Prijverschillen vlees en vleesvervangers - Update juli 2022

**Prijverschillen tussen
vlees en vleesvervangers in de Nederlandse
supermarkt.**

Questionmark

Colofon

Opdrachtgever

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van ProVeg Nederland.

Uitvoering

Stichting Questionmark

Auteurs

Pien Nijpjes - projectleiding, dataverzameling en analyse

Dore de Jong, dataverzameling en analyse

Willem van Engen-Cocquyt - Dataverzameling en analyse

Gustaaf Haan - onderzoeksleider

Directie

Charlotte Linnebank - Directeur Questionmark

Eindredactie en opmaak

Pien Nijpjes

Versie 1.0 - juli 2022 - copyright: Stichting Questionmark.

Delen uit deze publicatie mogen worden overgenomen onder voorwaarde van bronvermelding.

Inhoud

Inleiding	3
Onderzoeksaanpak	4
Bevindingen	5
Ontwikkeling gemiddelde prijsverschillen	5
Analyse prijsverschil dierlijk / plantaardig	6
Conclusies en aanbevelingen	11

Inleiding

In maart 2022 publiceerde Questionmark, in opdracht van ProVeg Nederland, een rapport dat de voedselprijzen van plantaardige en dierlijke alternatieven in Nederlandse supermarkten vergeleek. Sinds maart hebben zich grote ontwikkelingen afgespeeld op het wereldtoneel, met een hoge (globale) inflatie tot gevolg. De consument merkt deze inflatie voornamelijk aan de gas- en energieprijzen, de benzineprijs en de dagelijkse boodschappen. Maar treffen deze prijsstijgingen de verschillende producten in de supermarkt even zwaar?

Dit rapport is een update van bovenstaand onderzoek, waarin twee vragen worden beantwoord:

- Hoe groot is nu het prijsverschil tussen vlees en vleesvervangers?
- Hoe verhoudt dit verschil zich tot de prijsverschillen die we eerder dit jaar vonden?

In dit rapport doen we onderzoek naar de prijzen van plantaardige producten die bedoeld zijn als alternatief voor een dierlijk voedingsmiddel. In deze update van het onderzoek uit maart nemen we drie producten mee in de vergelijking: burgers, gehakt en kipstukjes. Deze producten zijn gekozen vanwege de veelzijdigheid, wat maakt dat dit regelmatig gebruikte ingrediënten zijn in veel keukens. We onderzoeken de prijzen bij de grootste supermarkten in Nederland op basis van marktaandeel; Albert Heijn, Jumbo, Lidl, Aldi, Dirk en Plus.

Bedoeling van dit onderzoek is niet om concurrentie op prijs tussen supermarkten te versterken. De druk op de inkooprijzen van voedsel maakt het voor producenten moeilijk om te investeren in verduurzaming van productie. We vergelijken daarom nadrukkelijk niet de (absolute) prijzen tussen supermarkten, maar primair de prijsverschillen tussen vlees en vleesvervangers.

Onderzoeksaanpak

Dataverzameling

De onderzoeksmethodiek is voor zover mogelijk gelijk aan die voor het onderzoek in maart. De data voor het onderzoek dat gepubliceerd is in maart, is verzameld in februari, vandaar dat in deze update gesproken wordt over een vergelijking met februari. Het onderzoek omvat de supermarkten: Albert Heijn, Jumbo, Lidl, Aldi, Dirk en Plus. De onderzoeksperiode was eind juni / begin juli 2022. Om een beeld te hebben van de mogelijke grote prijsfluctuaties verzamelden we nogmaals data op twee extra peildatums. Daaruit bleek dat de prijzen niet te sterk fluctueren om een betrouwbare uitspraak te doen over prijsverschillen. De analyse is gebaseerd op data van één peildatum in deze periode. Er is gekozen voor een datum waarop er geen van de onderzochte producten in de aanbieding was.

In deze update zijn drie productcategorieën meegenomen, zijnde burgers, gehakt en kipstukjes. De producten die vergeleken zijn, zijn voor zover mogelijk, dezelfde producten als in het onderzoek van maart. Een enkel product is inmiddels uit het assortiment, daarvoor is een alternatief gezocht. In elke supermarkt verzamelden we van al deze productsoorten de prijs van de goedkoopste variant. In sommige supermarkten was dat een product van het huismerk, in andere supermarkten van een A-merk. In totaal omvat de zo gevormde dataset 36 verschillende productprijzen. Voor een goede vergelijking rekenden we alle prijzen om naar de prijs per kilogram.

Twee analyses

In deze update willen we antwoord geven op twee vragen:

- Hoe groot is nu het prijsverschil tussen vlees en vleesvervangers?
- Hoe verhoudt dit verschil zich tot de prijsverschillen die we eerder dit jaar vonden?

Analyse 1: Ontwikkeling gemiddelde prijsverschillen t.o.v. februari 2022

In deze analyse brengen we de ontwikkeling in gemiddelde prijs van vlees en vleesvervangers in kaart. We vergelijken de prijzen in juni 2022 met de prijzen in februari 2022. We nemen drie productsoorten mee in de analyse: burgers, gehakt en kipstukjes. Voor elke productsoort nemen we de prijs van het goedkoopste dierlijke en het goedkoopste plantaardige product binnen één supermarkt. Het uitgangspunt is de prijs per kilogram.

Analyse 2: prijsverschil dierlijk / plantaardig

In deze analyse onderzoeken we wat het prijsverschil is tussen vlees en vleesvervangers in juni 2022. Het uitgangspunt is de prijs per kilogram. We vergelijken de prijs van de goedkoopste variant in de productcategorieën burgers, gehakt en kipstukjes.

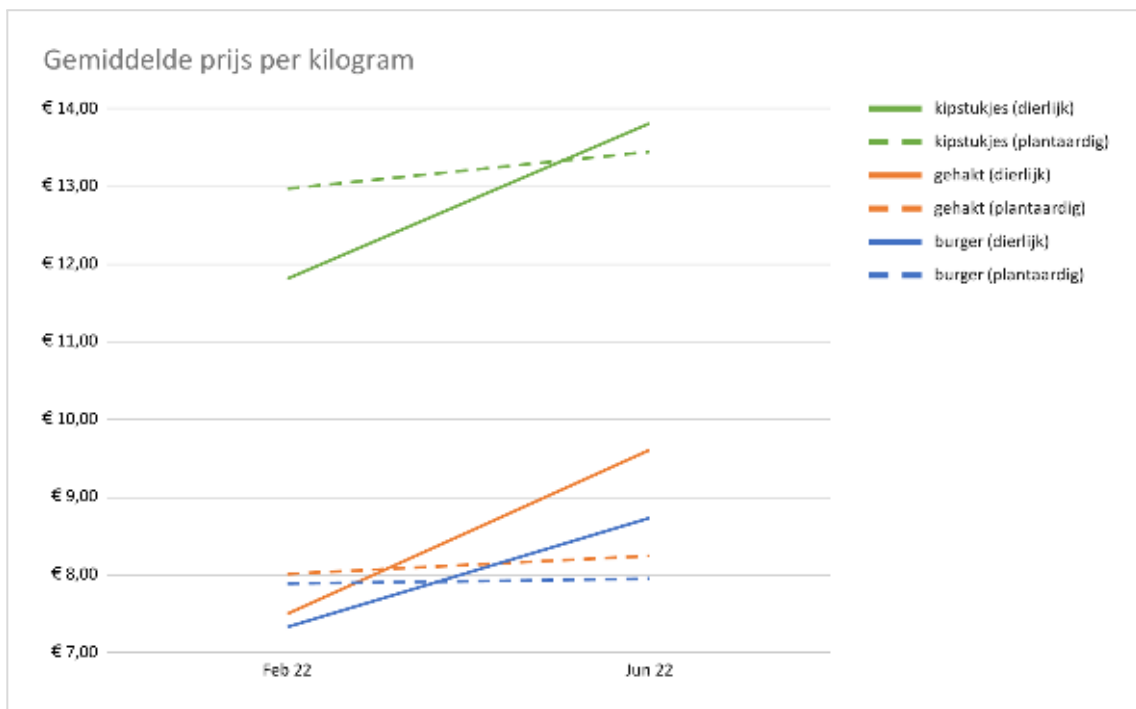
Deze twee analyses leveren verschillende inzichten op die elkaar kunnen aanvullen. Hieronder bespreken we de resultaten van beide methodes na elkaar. In de conclusies van dit rapport maken we de balans op.

Bevindingen

Ontwikkeling gemiddelde prijsverschillen t.o.v. februari 2022

In deze analyse wordt de gemiddelde prijs van vlees en vleesvervangers in juni vergeleken met de gemiddelde prijs in februari. Het uitgangspunt is de prijs per kilogram product.

Dirk had in februari plantaardig gehakt van het huismerk in het assortiment, maar in juni niet meer. Daardoor is er een alternatief (A-merk) product gebruikt voor dit onderzoek. Deze wissel geeft een vertekend beeld van de daadwerkelijke verschillen in prijs, omdat het niet hetzelfde product is als waar de analyse in maart op gebaseerd is. In figuur 1 is Dirk niet meegenomen in het berekenen van de gemiddelde prijs van gehakt, vanwege deze wissel van huismerk naar A-merk. De kipstukjes en de burgers van de Dirk zijn wel meegenomen in deze analyse.

Figuur 1. De gemiddelde prijs per kilogram van dierlijke en plantaardige burgers, kipstukjes en gehakt uit de laagste prijscategorie bij zes supermarkten in februari 2022 en juni 2022.

De gemiddelde prijs van vlees is in alle gevallen sinds februari sterker gestegen dan de gemiddelde prijs van de plantaardige producten. Bij elk van de drie productcategorieën is de gemiddelde prijs van vlees in februari nog lager, maar in juni hoger dan vleesvervangers.

Figuur 2. Procentuele verschillen in gemiddelde prijs per product.

Product	Gem. prijs per kilogram feb '22	Gem. prijs per kilogram jun '22	Procentueel verschil
Burger (dierlijk)	€7,33	€8,73	+ 19,1%
Burger (plantaardig)	€7,89	€7,95	+ 0,76%
Gehakt (dierlijk)	€7,50	€9,60	+ 28,0%
Gehakt (plantaardig)	€8,01	€8,24	+ 2,87%
Kipstukjes (dierlijk)	€11,81	€13,81	+ 16,9%
Kipstukjes (plantaardig)	€12,97	€13,44	+ 3,62%

Vlees is gemiddeld 21% in prijs gestegen, en vleesvervangers met 2%. De sterkste stijging van gemiddelde prijs is te zien bij dierlijk gehakt (+ 28%). Plantaardig gehakt is daarentegen slechts 3% gestegen in gemiddelde prijs. Verder valt het op dat plantaardige burgers vrijwel gelijk gebleven zijn in gemiddelde prijs (+ 1%) sinds februari.

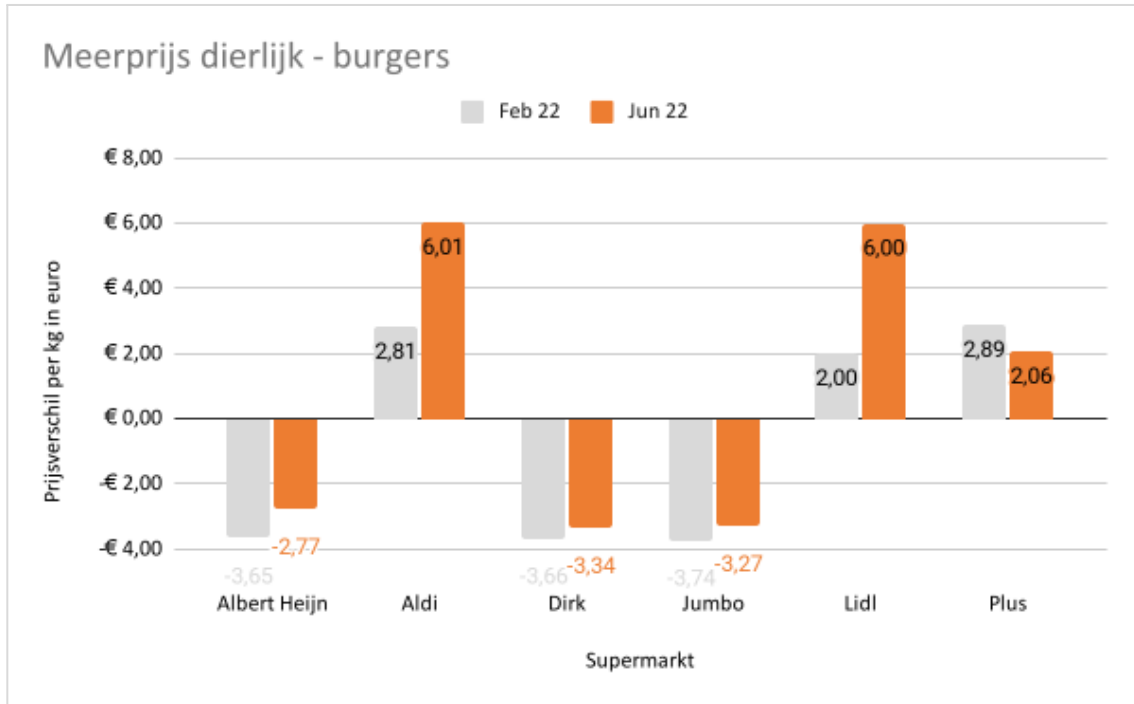
Analyse prijsverschil dierlijk / plantaardig

In deze analyse zijn de prijsverschillen tussen vlees en vleesvervangers vergeleken. In onderstaande figuren is de meerprijs van het dierlijke product weergegeven. De balken geven aan hoeveel goedkoper het dierlijke product is ten opzichte van de goedkoopste plantaardige optie. We laten in deze grafieken met opzet geen absolute bedragen zien maar alleen *prijsverschillen*. De vraag of (dierlijk of plantaardig) voedsel in absolute zin (te) duur of goedkoop is, is voor dit onderzoek niet relevant.

Voorbeeld: bij Albert Heijn was de dierlijke burger in februari €4,30 per kilogram, en de plantaardige burger €7,95 per kilogram. De dierlijke burger was dus €3,65 per kilogram goedkoper dan de plantaardige burger. In juni is de dierlijke burger €5,18 per kilogram, en de plantaardige burger nog steeds €7,95 per kilogram. De dierlijke burger is in juni dus nog €2,77 goedkoper.

Een ander voorbeeld is Aldi, hier was de dierlijke burger in februari €10,76 per kilogram en de plantaardige burger €7,95 per kilogram. De dierlijke burger was dus €2,81 per kilogram duurder dan de plantaardige variant. In juni is de dierlijke burger gestegen naar €13,96 per kilogram, en de plantaardige burger is nog steeds €7,95 per kilogram. De dierlijke burgers is in juni dus €6,01 per kilogram duurder dan de plantaardige variant.

Burgers

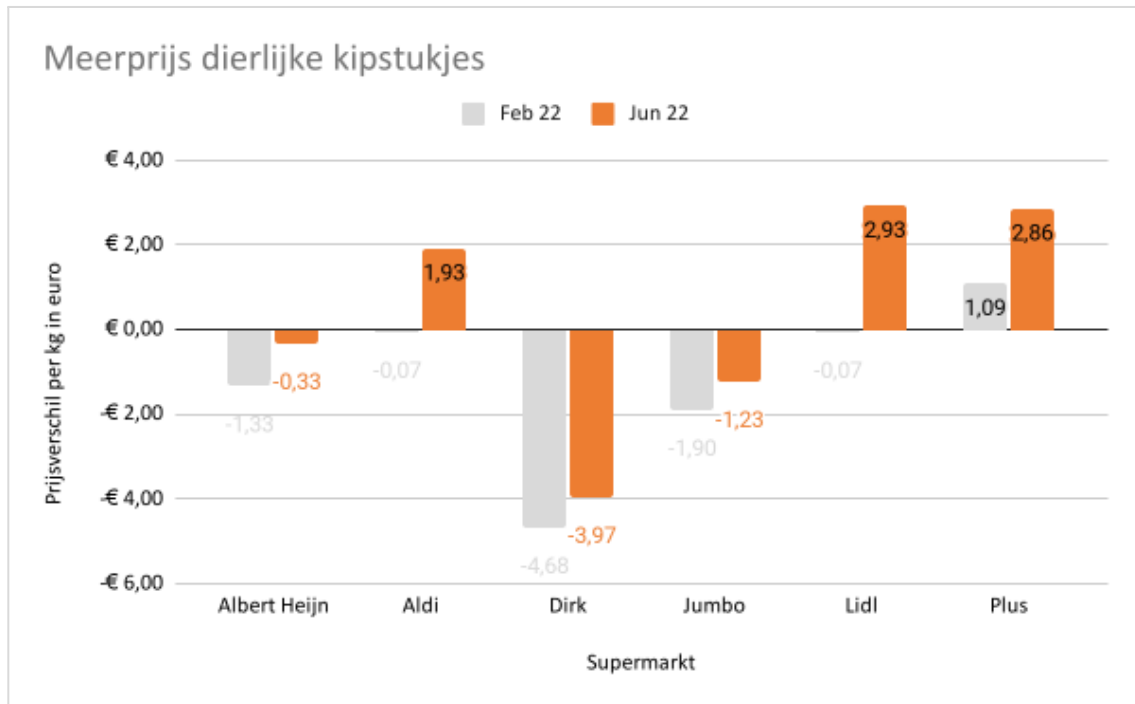
Figuur 4. De meerprijs van dierlijke burgers t.o.v. plantaardige burgers bij zes supermarkten in februari 2022 en juni 2022.

Bij drie van de zes supermarkten (Albert Heijn, Dirk en Jumbo) zijn de goedkoopste dierlijke burgers goedkoper dan goedkoopste plantaardige burgers. De dierlijke burgers van deze drie supermarkten die meegenomen zijn in de analyse zijn diepvriesburgers. De plantaardige producten komen van de versafdeling. Diepvriesburgers zijn aanmerkelijk goedkoper dan burgers in het koelschap. Zouden we ons in de vergelijking beperkt hebben tot verse burgers, dan zou bij deze drie supermarkten de plantaardige burgers als het goedkoopst naar voren zijn gekomen. Er is gekozen niet af te wijken van de producten die gebruikt zijn in maart, omdat we anders geen betrouwbare analyse over de tijd kunnen maken.

Bij de andere drie supermarkten (Aldi, Lidl en Plus) zijn de goedkoopste dierlijke burgers duurder dan de goedkoopste plantaardige burgers. Vooral bij Aldi en Lidl is plantaardig een stuk goedkoper: €6,00 per kilogram goedkoper.

Daarnaast is bij vijf van de zes supermarkten (Albert Heijn, Aldi, Dirk, Jumbo en Lidl) de plantaardige variant in verhouding goedkoper geworden. Bij deze vijf supermarkten zien we de meerprijs van de dierlijke burger is toegenomen. Bij Aldi en Lidl zien we de meerprijs zelfs ver(drie)dubbelen. Alleen bij Plus is de dierlijke variant in verhouding tot de plantaardige variant in prijs afgenomen.

Kipstukjes

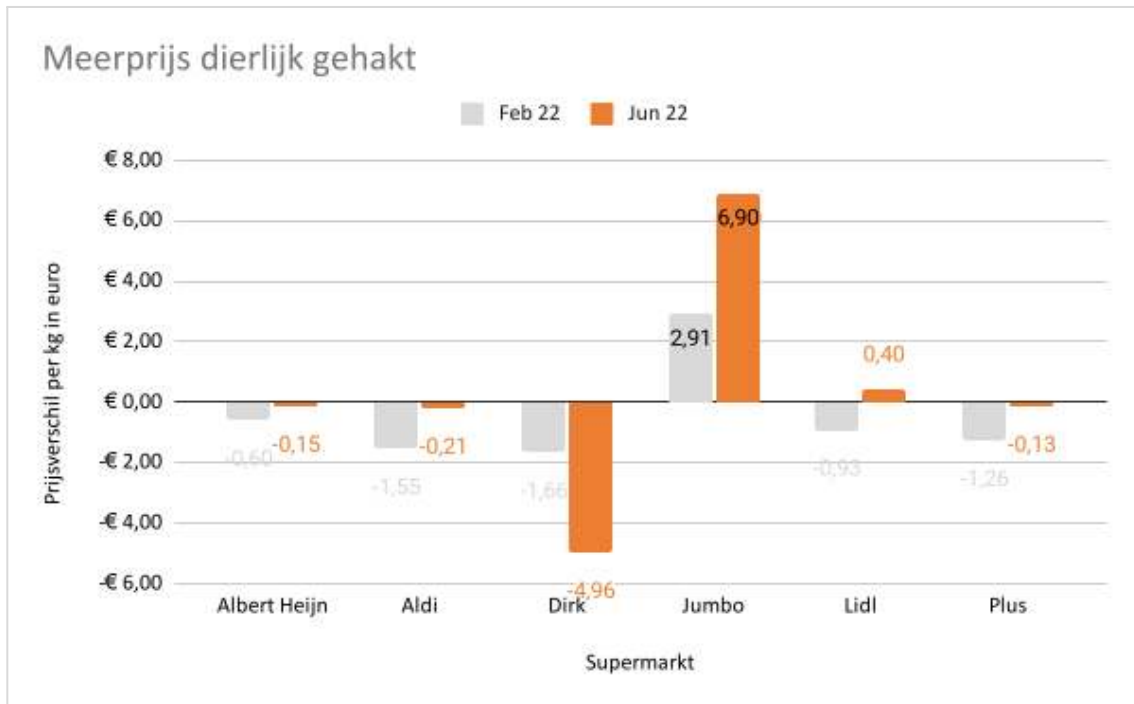
Figuur 5. De meerprijs van dierlijke kipstukjes t.o.v. plantaardige kipstukjes bij zes supermarkten in februari 2022 en juni 2022.

Het algemene beeld is dat de meerprijs van dierlijk bij alle supermarkten is toegenomen sinds februari. Dit betekent dat de dierlijke variant relatief duurder is geworden in vergelijking met de plantaardige variant. Bijvoorbeeld, bij Albert Heijn waren de dierlijke kipstukjes in februari €1,33 per kilogram goedkoper dan de plantaardige variant, nu is het verschil nog maar €0,33 per kilogram.

Bij drie supermarkten (Aldi, Lidl en Plus) zien we dat de dierlijke kipstukjes duurder zijn dan de plantaardige variant. Bij Aldi en Lidl was dit in februari nog niet zo, toen waren de twee varianten kipstukjes nog vergelijkbaar in prijs.

Bij twee supermarkten (Dirk en Jumbo) zijn dierlijke kipstukjes goedkoper dan plantaardige kipstukjes. Bij Albert Heijn zijn dierlijke en plantaardige kipstukjes vergelijkbaar in prijs: de dierlijke variant is slechts €0,33 per kilogram goedkoper.

Gehakt

Figuur 6. De meerprijs van dierlijk gehakt t.o.v. plantaardig gehakt bij zes supermarkten in februari 2022 en juni 2022.

De prijs van het goedkoopste dierlijk en plantaardig gehakt ligt bij vier van de zes supermarkten (Albert Heijn, Aldi, Lidl en Plus) in juni zeer dicht bij elkaar. De verschillen zijn allemaal onder de €0,50 per kilogram. Bij Lidl is het goedkoopste plantaardig gehakt in juni lager in prijs dan het goedkoopste dierlijk gehakt. In februari was het nog andersom en was dierlijk gehakt goedkoper.

Bij Jumbo is het grootste verschil in prijs te zien: plantaardig gehakt is daar €6,90 per kilogram goedkoper dan dierlijk gehakt. Ten opzichte van februari is bij Jumbo de meerprijs van dierlijk gehakt met €3,99 per kilogram toegenomen.

Bij Dirk is het goedkoopste dierlijk gehakt lager in prijs dan de plantaardige variant. Ook is er een groot verschil te zien met februari (dierlijk is €3,30 per kilogram goedkoper geworden dan plantaardig). Dit verschil is te verklaren doordat Dirk in februari plantaardig gehakt van het huismerk in het assortiment had. Dit product is toendertijd meegenomen in de analyse. Inmiddels is dit huismerk product uit het assortiment, en is er in juni een alternatief gezocht. Al het plantaardig gehakt van de Dirk is nu van A-merken, waardoor de prijs per kilogram gestegen is.

Interpretatie van de resultaten

De meerprijs van vlees is in alle productcategorieën toegenomen. Dit betekent dat de prijzen van vlees sterker zijn gestegen dan die van vleesvervangers. Bij Lidl zijn alle vleesvervangers onderzocht in dit onderzoek in juni goedkoper dan de dierlijke variant. Dit was in februari nog niet het geval, toen waren het dierlijk gehakt en dierlijke kipstukjes nog goedkoper dan hun plantaardige tegenhanger.

De gemiddelde prijs van de goedkoopste dierlijke variant is in alle drie de onderzochte productcategorieën in juni hoger dan de plantaardige tegenhanger. Ook zien we dat de gemiddelde prijs van vlees sinds februari sterk is gestegen: gemiddeld met 21%. Tegelijkertijd steeg de prijs van vleesvervangers minder hard: gemiddeld met 2%.

Conclusies en aanbevelingen

De prijskloof tussen vlees en vervangers is afgenomen. Gemiddeld gezien zijn de vleesvervangers in juni zelfs goedkoper dan vlees. Een verklaring hiervoor kan de gestegen prijs van verschillende grondstoffen en transportkosten zijn.

Bij Aldi, Lidl en Plus is de plantaardige variant van de drie onderzochte categorieën vergelijkbaar of goedkoper in prijs dan de dierlijke variant. Bij deze drie supermarkten zou de prijs van plantaardig eten dus geen blokkade moeten zijn om voor plantaardig te kiezen. Sterker nog: de prijs is bij deze supermarkten een reden om voor plantaardig te kiezen.

Bij Albert Heijn en Jumbo verschilt het per productcategorie of vlees of vleesvervangers betaalbaarder zijn. Bij Jumbo is plantaardig gehakt bijvoorbeeld veel goedkoper dan dierlijk gehakt, maar zijn de plantaardige kipstukjes en plantaardige burgers wel duurder dan de dierlijke alternatieven. Bij Albert Heijn zijn de kipstukjes en het gehakt vergelijkbaar in prijs, maar zijn de dierlijke burgers goedkoper dan de plantaardige. Bij beide supermarkten komen de onderzochte dierlijke burgers van de diepvriesafdeling en de plantaardige van de versafdeling. Het zou kunnen dat diepvriesproducten minder hard stijgen in prijs vanwege de langere houdbaarheid. Bij de versafdeling is de prijs wel een reden om plantaardig te kiezen. Vegetarische burgers aan het diepvries assortiment toevoegen kan de prijs kloof bij deze supermarkten verkleinen.

Bij Dirk is de plantaardige variant in alle drie de categorieën duurder. Hier kan de prijs als blokkade ervaren worden om voor plantaardig te kiezen. Dierlijke burgers meegenomen in dit onderzoek komen bij Dirk uit de diepvries, en plantaardige burgers van de versafdeling. Het huismerk plantaardig gehakt van Dirk is uit het assortiment gehaald, wat op dit moment voor een groot prijsverschil zorgt, dat voorheen kleiner was. Dit product opnieuw in het assortiment opnemen, zorgt ervoor dat er weer een betaalbaar alternatief is voor dierlijk gehakt.

Stichting Questionmark
Overhoeksplein 2
1031 KS Amsterdam

info@thequestionmark.org
www.thequestionmark.org